

A Győri Ítéltábla a dr. Kende Péter ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt **alperes** ellen személyiségi jog megsértése iránti perében a Győri Törvényszék 2015. június 17. napján kelt P.20.915/2014/17. számú ítélete ellen a felperes részéről 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes megfizetni az alperesnek 15 napon belül 38.100 (Harmincnyolcezer-egyszáz) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes előzetes letartóztatását a Pesti Központi Kerületi Bíróság Ün.185/2012/2. számú végzésével rendelte el, melyet 2012. július 8-tól 2013. augusztus 8-ig az alperesi intézményben hajtottak végre. A Központi Nyomozó Főügyészség 2012. június 3-án kelt 1.Nyom.158/2012. számú ügyészi rendelvevénye szerint a felperessel szemben a Btk. 250. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés 2. tétel 2. fordulata szerint minősülő és büntetendő folytatólagosan és üzletszerűen, vezető beosztású hivatalos személy által részben hivatali helyzetével visszaélve, részben kötelességzegéssel elkövetett vesztegetés büntette miatt folyt nyomozás, 2012 augusztusban bünszervezet tagjaként való elkövetéssel is meggyanúsították. A felperes fokozott őrzését nem rendelték el. A fenti bűncselekmény 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A felperest az alpereshez történő befogadáskor III. biztonsági csoportba sorolták. A felperesre vonatkozó 2012. június 8-án kelt 40-19/2/151/2012. számú egyedi utasítás, és a 2012. július 18-án kelt 45-109-8/2012. számú egyéni kezelési utasítás szerint a felperessel szemben a bv. intézetén kívül patentbilincs és bilincstaggal ellátott vezetősár együttes alkalmazása szükséges **mozgásának korlátozására**, mozgását a vele kapcsolatos egyedi utasításban foglaltak szerint kell végrehajtani. Az egyéni kezelési utasításban rögzítették, hogy az intézetén kívüli mozgása során bilincsrögzítő övet, rögzíthető patentbilincset és vezetőbilincset kell alkalmazni, kísérését 2 fő biztonsági felügyelő - lehetőleg az akciócsoport tagjai - hajthatják végre. Az egyedi utasítás és az egyéni kezelési utasítás tartalmazta, hogy a felperes az "A" Osztály vezetője volt, és előírta, hogy a felperest az egészségügyi vizsgálatot vagy ellátást végző személlyel - bv. intézetén belül is - tilos felügyelet nélkül hagyni, magatartását az ügyvédi beszélő során folyamatosan figyelemmel

kell kísérni, s a mozgáskorlátozás az ügyvédi beszélő során kizárólag a szükséges mértékben enyhíthető.

A felperest 2012. július 19. és 26. napján a "B" Oktató Kórházba szállították orvosi vizsgálatra és kezelésre, melynek során kézbilincset és vezetőszárat alkalmaztak vele szemben. 2012. július 25., október 17., 2013. január 16., február 27., április 17., július 5. és július 31. napján Város 1re, a "C" Kórházba szállították diabétesz-ellenőrzésre. E napokon alkalmanként mintegy 7 óra időtartamban vezetőszárat és patentbilincset helyeztek a felperesre. 2012. augusztus 17., október 30., november 28., december 19., 2013. március 1., március 14., május 29. és július 31. napján a nyomozással összefüggésben Város 1re - néhányszor a Központi Nyomozó Főügyészségre, máskor a Pesti Központi Kerületi Bíróságra, Fővárosi Törvényszékre, egy alkalommal pedig a Nemzeti Nyomozó Irodába - szállították. Ezen alkalmakkor folyamatosan - 12 órát meg nem haladó időtartamban - vezetőszárat és kézbilincset használtak az alperes alkalmazottai, 2012. december 19. napján ezen kívül lábbilincset is felhelyeztek - melyeket legfeljebb az eljárási cselekmény idejére, az azt fogatosító ügyész vagy bíró utasítására távolítottak el. A felperest összesen 4-5 alkalommal a bv. intézetben belüli ügyvédi beszélőre is megbilincselve kísérték, azt csak a beszélő időtartamára mellőzték. A felperes előállítás, szállítása, kísérése során ellenállást nem tanúsított, a bv. őrkkel együttműködött, szökést nem kísérelt meg.

A felperes keresetében annak a megállapítását kérte, az alperes az általa alkalmazott jogszerűtlen bilincshasználattal megsértette a személyhez fűződő jogait, és 5.700.000,- Ft - minden bilincshasználat miatt alkalmanként 300.000 Ft - nem vagyoni kártérítés és annak törvényes késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete jogalapjaként az 1959. évi IV. tv. (továbbiakban r.Ptk.) 75.§ (1) bekezdését, 76.§-át, 84.§ (1) bekezdés e.) pontját és 339.§ (1) bekezdését jelölte meg. Előadta, hogy az alperes az Alaptörvény I. cikke (3) bekezdését, valamint az 1995. évi CVII. törvény (Bv.tv.) 15. § (1) bekezdését és 17. § (1) bekezdését, és ezáltal a szükségesség és a fokozatosság elvét **megsértve alkalmazott vele szemben bilincset kényszerítő eszközként**, mert arra vele szemben nem volt szükség. Utalt arra is, hogy a Bv.tv. nem ismeri mozgáskorlátozó eszközként a bilincset.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Azt nem vitatta, hogy a felperes kényszerítő eszköz alkalmazására okot adó magatartást nem tanúsított. Emiatt vele szemben az alperes egyetlen alkalommal sem fogatosított kényszerítő eszközt, így ilyenként bilincset sem, ugyanakkor előadta, hogy mozgáskorlátozó eszközként alkalmazta a bilincset a felperes által megjelölt időpontokban és időtartamban, aminek alkalmazására törvényesen került sor.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 144.780,-Ft perköltséget, és úgy rendelkezett, hogy a kereseti illetéket az állam viseli. Határozatának indokolásában idézte az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, valamint II. és III. cikkét. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. Tv. 8. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy mivel a felperes 2012. július 19. és 2013. július 31. napja közötti személyiségi jogsértésekre hivatkozott

keresetében, a jogvitára a r.Ptk. rendelkezései, annak 75.§ (1) bekezdése és 76.§-a az irányadó. Abban osztotta a felperesi álláspontot, hogy mivel keresetét nem a r.Ptk. 349. §-ára, hanem a 76. §-ában rögzített személyiségi jogainak megsértésére alapította, nincs jelentősége annak, hogy a felperes élt-e az alperesi bilincshasználat miatt a panasz lehetőségével. A Pp. 163. § (2) bekezdése alapján tényként fogadta el, hogy az alperes alkalmazottai a felperessel szemben a keresetben megjelölt időpontokban és időtartamban bilincset használtak, és a felperes ezen esetekben kényszerítő eszköz alkalmazására okot adó magatartást nem tanúsított. E körülményre tekintettel az alperesi védekezés tükrében azt vizsgálta, hogy az alperes mozgáskorlátozó eszközként való bilincshasználata megvalósított-e személyiségi jogsértést. Ennek körében hangsúlyozta, hogy a felperes szabadságát a Pesti Központi Kerületi Bíróság korlátozta Ün.185/2012/2. számú végzésével elrendelt előzetes letartóztatással, ezért a felperesnek az Alaptörvény IV. cikkére történő hivatkozása alaptalan. A büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. tvr. (továbbiakban: Bvtvr.) 2012. január 1. napjától hatályos 33. § (4c) bekezdése szerint mozgáskorlátozó eszközként - testi sérüléssel nem járó módon - rögzítő övvel vagy anélkül bilincs, vezető bilincs vagy a végtag rögzítésére alkalmas más eszköz az intézkedésre okot adó körülmény megszűnésig, de folyamatosan legfeljebb tizenkét óra tartamban alkalmazható, ha az elítélt egészségi állapota ezt megengedi. A Bvtvr. 118/B. §-a e rendelkezést alkalmazni rendeli az előzetesen letartóztatott esetében is. A fenti rendelkezéseket hatályba léptető 2011. évi CL. törvény indokolása szerint a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatainak törvényben rögzített végrehajtási szabályai, ezen belül az ún. biztonsági intézkedések - amelyek közé a 6/1996. (VII.12.) IM. rendelet 45. és 48. §-aiból kitűnően a mozgást korlátozó eszközként használt bilincs is tartozik - elsősorban nem a jogok korlátozására irányulnak, mégis kedvezőtlenebb körülményeket eredményeznek. Az egyes intézmények szükségessége nem vitatható, hiszen a büntetés-végrehajtás rendjének és biztonságának fenntartása feltételezi az erre alkalmas eszköztár meglétét.

A fentieket osztva az elsőfokú bíróság megállapította, hogy **a bilincs mozgást korlátozó eszközként történő használatát** 2012. január 1. napjától törvény, illetve azzal egyenrangú jogforrás, a Bvtvr. teszi lehetővé. A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII.12.) IM. rendelet (továbbiakban: R.) ennek - a Bvtvr-rel összhangban álló - részletszabályait tartalmazza. A Bvtvr. 33. § (4c) bekezdése nem határozza meg, mi tekinthető az "intézkedésre okot adó körülménynek". Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ennek megítélésakor figyelemmel kell lenni az R. rendelkezéseire. A R. 36. § (1) bekezdése értelmében a fogva tartás biztonsága olyan állapot fenntartását jelenti, amelynél az intézetben, illetve büntetés-végrehajtási feladat teljesítése miatt az intézet területén kívül tartózkodó személyek élete, testi épsége, szabadsága, a büntetés-végrehajtás anyagi javainak sértetlensége, valamint **a büntetés-végrehajtási feladatok zavartalan ellátása** a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően biztosított. A Bvtvr. 25. § (1) bekezdés a) pontja pedig rögzíti, hogy a szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell az elítélt őrzését, felügyeletét és ellenőrzését. A R. 37. § (1) bekezdése alapján az őrzés az **elítélt meghatározott helyen való tartására**, életének és testi épségének a megóvására, az intézet és az ahhoz tartozó létesítmények, illetve területek védelmére irányuló tevékenység, amelyet jogszabály alapján rendszeresített fegyverrel, illetve technikai eszközökkel, vagy szolgálati kutyával látnak el. A (4) bekezdés pedig kimondja, hogy az őrzési, felügyeleti és ellenőrzési feladatok ellátásának rendjét, az **elítélt** végrehajtási

fokozatának, **biztonságra veszélyességének** és az intézet sajátosságainak a figyelembevételével a parancsnok határozza meg. Az R. 45. § (1) bekezdése szerint **a fogva tartás rendjét és biztonságát** sértő vagy **veszélyeztető cselekmények megelőzésére**, illetve megszüntetésére az elítélttel szemben biztonsági intézkedések, így a c) pontból kitűnően mozgást korlátozó eszköz alkalmazható. A R. 48. § (1) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a bilincs kényszerítő eszközként való alkalmazásának a törvényben meghatározott feltételei nem állnak fenn, az elítélt mozgásának a korlátozása azonban **a fogva tartás biztonságát** sértő vagy **veszélyeztető cselekmény megelőzése érdekében szükséges**, korlátozó eszközként - ha az elítélt egészségi állapota azt megengedi - bilincs, vagy a végtagra helyezett, testi sérülést nem okozó más eszköz alkalmazható. A (2) bekezdés szerint pedig a mozgáskorlátozó eszköz, ha azt az elítélt kísérése vagy intézeten kívüli őrzése során alkalmazzák, annak idejére; egyébként az elrendelési ok megszűnéséig, de legfeljebb folyamatosan tizenkét óra időtartamra alkalmazható. A R. 233. §-a szerint pedig e szabályokat az előzetes letartóztatás végrehajtására is alkalmazni rendeli.

A fenti rendelkezések egybevetéséből az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy mozgást korlátozó eszköz alkalmazására okot adó körülménynek minősülhet - a fogvatartott biztonságra veszélyességének figyelembe vételével - a fogvatartott intézeten kívüli őrzése. A büntetés-végrehajtási intézetek feladata, hogy gondoskodjon a fogvatartottak biztonságos őrzéséről, melynek során a R. 48. §-a mozgást korlátozó eszköz használatát (bilincs) lehetővé teszi. (Kúria Pfv.III.20.166/2011/5.)

A megbilincselés módja, illetve időtartama lehet emberi méltóságot sértő, de önmagában a bilincs használatának ténye kizárólag akkor sérti a személyhez fűződő jogokat - ezen belül az emberi méltóságot - ha indokolatlanul kerül alkalmazásra. A perbeli esetben a felperes személyében rejtett az az ok, ami indokoltá tette a bv. intézeten kívüli, illetve az ügyvédi beszélőn a biztonságos őrzés megvalósítása érdekében mozgást korlátozó eszközként a bilincs használatát. Ennek körben a biztonsági tiszt tanúvallomását is értékelve figyelemmel kell lenni ugyanis annak a bűncselekménynek a jellegére (tárgyi súlyára, elkövetés módjára, a büntetési tétel nagyságára) aminek gyanúja miatt a felperessel szemben a nyomozást elrendelték, és aminek elkövetésével meggyanúsították. Továbbá arra is, hogy a felperes fegyveres testületbeli tagsága, és betöltött pozíciója miatt az átlagosnál magasabb szintű ismeretekkel rendelkezik a fegyverek, az önvédelem, továbbá a büntetés-végrehajtási szervezet működési mechanizmusa terén. A kifejtettek alapján az alperes a Bvtvr. 33. § (4c) bekezdésébe írt felhatalmazás alapján jogszerűen alkalmazta a bilincset a felperessel szemben a bv. intézeten kívül, illetve ügyvédi beszélőre kíséréskor a biztonságos őrzés megvalósítása érdekében. Intézkedése nem volt indokolatlan, ezért személyiség jogsértést sem valósított meg, ebből következően pedig keresete alaptalan.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a keresetének megfelelő ítélet meghozatalát kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet tényállása helytállóan állapította meg, hogy az alperes legalább 19 alkalommal anélkül bilincselte meg, hogy e kényszerítő eszköz alkalmazásának vele szemben a Bv.tv. 17.§ (1) vagy (2) bekezdésében írt feltételei fennálltak volna. Ezért téves jogkövetkeztetést vont le, amikor azért nem találta ezt jogsértőnek, mert álláspontja szerint erre az alperesnek - mozgáskorlátozó eszközként - a Bvtvr. és a R. felhatalmazást adott. Ennek indoka az, hogy az Alaptörvény hivatkozott I. cikk (3) bekezdése szerint az alapvető

jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, ebből következően azokat az elsőfokú bíróság által hivatkozott törvényerejű rendelet és IM rendelet nem korlátozhatja, ezekre az elsőfokú ítélet jogsértően hivatkozik. Törvényi szinten kizárólag a Bv.tv. szabályozza a bilincselés lehetőségét, és kizárólag kényszerítő eszközként, aminek alkalmazása törvényi feltételei vele szemben - az alperes által sem vitatottan - nem álltak fenn, ezért bilincselése jogszabálysértő volt. A Bv.tv. nem ismeri a mozgáskorlátozó eszközt, és ilyen alkalmazására sem ad felhatalmazást. Álláspontja szerint „logikai és rendszertani alapon” sem létezik „kétféle bilincselés”, melyek közül az egyik kényszerítő eszköz, míg a másik mozgáskorlátozó eszköz, mert a „bilincselés az bilincselés”. Amennyiben pedig a Bvtvr. a bilincselést nem kényszerítő eszköznek, hanem mozgáskorlátozó eszköznek nevezi, az semmit sem változtat azon, hogy azt az alperes jogellenesen alkalmazta, hiszen egyszersmind kényszerintézkedést is alkalmazott. Egyebekben a Bvtvr. 33.§ (4c) bekezdése is csupán az arra okot adó körülmény megléte esetén engedi a bilincselést mozgáskorlátozó eszközként. Ilyen „okot adó körülmény” pedig nem lehet valamilyen feltételezett fiktív veszélyhelyzet, hanem ahhoz konkrét „többszörös sélekmény szükséges”, vagyis neki olyan magatartást kellett volna tanúsítania, ami konkrétan utal a fogva tartás biztonságának megsértésére, vagy veszélyeztetésére, de ilyet soha nem tanúsított. Mindezek alapján az alperes jogellenesen járt el, amikor megbilincselte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szükséges és elégséges mértékben a bizonyítási eljárást lefolytatta, az ott beszerzett bizonyítékokat a Pp.206.§-ának megfelelően, helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, az abból levont, és ítéletének indokolásában ismertetett és megfelelően alkalmazott jogszabályokra alapított jogi következtetéseivel, az elsőfokú bíróság érdemi döntésével, és annak indokolásában foglaltakkal is az ítélet tábla egyetértett.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az ítélet tábla az alábbiak kiemelését tartja szükségesnek.

A felperes keresetét arra alapította, hogy az alperes vele szemben alkalmazott bilincshasználata nem volt jogszerű, mert az általa felhívott jogszabályi rendelkezéseket megsértve alkalmazott az alperes bilincset kényszerítő eszközként. Ennek körében, (fellebbezésében is) arra hivatkozott, hogy az Alaptörvény hivatkozott I. cikk (3) bekezdése szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, ebből következően azokat az elsőfokú bíróság által hivatkozott törvényerejű rendelet és IM rendelet nem korlátozhatja, ezekre az elsőfokú ítélet jogsértően (mint „Alaptörvény ellenes jogszabályokra”) hivatkozik.

E felperesi érveléssel szemben az ítélet tábla rámutat arra, hogy a Bvtvr. 33.§ (4) bekezdése szerint a büntetés-végrehajtási intézet rendjének vagy biztonságának fenntartása vagy

bűncselekmény megelőzése és megakadályozása érdekében az elítélttel szemben **mozgáskorlátozó eszköz** (...a továbbiakban együtt **biztonsági intézkedések**), illetve az elítélttel szemben külön törvényben meghatározott esetben és módon **kényszerítő eszközök** alkalmazhatók.

A Bv.tv. IV. fejezete rendelkezik a kényszerítő eszközökről, ennek körében kényszerítő eszközként nevesíti a bilincset, és meghatározza annak alkalmazásának eseteit és módját.

A Bvtvr. 33.§ (4c) bekezdése pedig a biztonsági intézkedések közé tartozó mozgáskorlátozó eszközként nevesíti a bilincset, annak alkalmazásának feltételeként az „intézkedésre okot adó körülményt” jelölve meg.

Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy a Bvtvr. felhívott - 2012. január 1. napjától hatályos - rendelkezéseit a 2011. évi CL. törvény állapította meg, amiből következően a bilincs mozgást korlátozó eszközként (biztonsági intézkedésként) történő használatát 2012. január 1-től törvény, illetve azzal egyenértékű jogforrásként a Bvtvr. teszi lehetővé. E szabályozás módja pedig így - a felperes fellebbezési hivatkozásával ellentétben - eleget tesz az Alaptörvény felperes által hivatkozott I. cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezésnek. Ezen nem változtat önmagában az a körülmény sem, hogy a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII.12.) IM. rendelet (továbbiakban: R.) tartalmazza egyebekben a bilincs mozgást korlátozó eszközként történő használatának - a Bvtvr-rel egyébként összhangban álló - részletszabályait.

Az elsőfokú bíróság által felhívott és helyesen értelmezett fenti jogszabályi rendelkezések szerint tehát a fogvatartottal szemben bilincselésre egyrészt sor kerülhet biztonsági intézkedés keretében mozgáskorlátozó eszközként, másrészt pedig kényszerítő eszközként. Mindkét esetben - a szó köznapi értelmében - valóban egyaránt bilincselésről van szó, de jogi értelemben különbséget kell tenni a biztonsági intézkedésként (mozgáskorlátozó eszközként), illetve a kényszerítő eszközként történő bilincshasználat között. Ezek alkalmazásának törvényes feltételei ugyanis eltérőek, az utóbbi szabályait a Bv.tv. IV. fejezete tartalmazza, míg előbbiét a Bvtvr. és a R. elsőfokú bíróság által felhívott, és helytállóan értelmezett rendelkezései.

A konkrét esetben az alperes nem vitatta, hogy a felperes kényszerítő eszköz alkalmazására okot adó magatartást nem tanúsított, ezért vele szemben kizárólag biztonsági intézkedésként (mozgáskorlátozó eszközként) került sor bilincs használatára. Ebből következően a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy vele szemben a bilincs használata kényszerítő eszközként nem volt jogszerű, mert a felperessel szemben kényszerítő eszköz alkalmazására - arra okot adó magatartás hiányában - nem is került sor. Az a tény, hogy a felperes esetében az alperes biztonsági intézkedésként mozgáskorlátozó eszközt (bilincset) alkalmazott, a felperes fellebbezési érvelésével szemben nem jelenti azt, hogy ez egyúttal kényszerítő eszközként került volna vele szemben alkalmazásra.

Emiatt az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta azt, hogy alperesnek a felperessel szembeni bilincshasználata a biztonsági intézkedések körében mozgáskorlátozó eszközként jogszerű volt-e vagy sem.

Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá az általa idézett jogszabályhelyek alapján, hogy a mozgást korlátozó eszköz alkalmazására **okot adó körülménynek minősül** - a fogvatartott felperes biztonságra veszélyességének figyelembe vételével - a fogvatartott intézeten kívüli biztonságos őrzése is, a R. 48.§ (1) és (2) bekezdésének megfelelően, melynek során a R. 48.§-a a mozgást korlátozó eszköz, adott esetben bilincs használatát biztonsági intézkedésként lehetővé teszi.

Az elsőfokú bíróság ennek körében helytállóan és teljeskörűen sorolta fel azokat a körülményeket, amik a konkrét esetben indokoltá tették a felperes biztonságos őrzésének megvalósítása érdekében biztonsági intézkedésként alkalmazott mozgáskorlátozó eszköz (adott esetben bilincs) használatát. A felperes fellebbezési érvelésével szemben az ítéletábra rámutat arra, hogy a bilincselésre, mint mozgáskorlátozó eszközre „okot adó körülmény” a konkrét esetben nem valamilyen feltételezett „fiktív helyzet”, hanem a felperes személyének a biztonságra való fokozottabb veszélyességét egyértelműen alátámasztó tények voltak. E tények az elsőfokú bíróság helytálló felsorolása szerint annak a bűncselekménynek a jellege (tárgyi súlya, büntetési tétele) aminek gyanúja miatt a felperessel szemben a nyomozást elrendelték, és aminek elkövetésével meggyanúsították, továbbá a felperes fegyveres testületbeli tagsága, betöltött pozíciója, és az a körülmény, hogy az átlagost meghaladó ismeretekkel rendelkezik a fegyverek, az önvédelem, továbbá a büntetés-végrehajtási szervezet működési mechanizmusa terén.

Ennek megfelelően pedig a felperes személyében rejlő biztonságra veszélyességének figyelembevételével **a fogva tartás biztonságát veszélyeztető cselekmény megelőzése, azaz a biztonságos őrzés megvalósítása érdekében indokoltan**, a R. által lehetővé tett módon és okból került sor a felperessel szemben mozgáskorlátozó eszközként a bilincs használatára. Jogszerű alkalmazásának a fentiekből következően - szemben a fellebbezési érveléssel - nem volt további szükséges feltétele valamilyen további „konkrét többletcselekmény”, vagyis olyan magatartás tanúsítása, ami konkrétan utal a fogva tartás biztonságának megsértésére.

A bilincs mozgáskorlátozó eszközként történő alkalmazását pedig a rendelkezésre álló adatok szerint a felperes egészségi állapota is megengedte, azt önmagában az alkalmazott biztonsági intézkedés nem veszélyeztette, hiszen az őrzés alkalmazott módja nem gátolta meg az orvosi vizsgálatát, és szükségessé vált orvosi kezelését sem, ezt maga a felperes sem állította a perben.

Mindezek alapján pedig helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes törvényi felhatalmazás alapján jogszerűen alkalmazta a bilincset a felperessel szemben a kereset tárgyává tett esetekben a biztonságos őrzés megvalósítása érdekében, e biztonsági intézkedése indokolt volt, ezért az személyiségi jogsértést sem valósított meg. Ebből következően pedig - jogalap hiányában - érdemben helytállóan utasította el a felperes keretét.

A fentiek miatt az ügy érdemi elbírálására kihatóan ugyan nincs jelentősége, de az ítéletábra szükségesnek tartja megjegyezni, hogy nem ért egyet teljeskörűen az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy „mivel a felperes keresetét nem a r.Ptk. 349. §-ára, hanem a 76. §-ában rögzített személyiségi jogainak megsértésére alapította, nincs jelentősége annak,

hogyan a felperes élt-e az alperesi bilincshasználat miatt a panasz lehetőségével." E megállapítás ugyanis csupán a személyhez fűződő jog megsértésének az r.Ptk. 84.§ (1) bekezdésében felsorolt objektív jogkövetkezményeire igaz, de nem állja meg a helyét az igényelt kártérítés esetében.

A r.Ptk. 84.§ (1) bekezdés e.) pontja ugyanis úgy rendelkezik, hogy akit személyhez fűződő jogában megsértenek kártérítést igényelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint. A felperes keresetét ugyan valóban a személyiségi jogai megsértésére alapította, de annak ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy az alperesi büntetés-végrehajtási intézet által alkalmazott bilincshasználat nem volt jogszerű. Ezért a r.Ptk. 84.§ (1) bekezdés e.) pontja szerint alkalmazandó polgári jogi felelősség szabályainak alkalmazása azt jelenti, hogy az **alperes kártérítési felelősségére** a r.Ptk.339.§-ában meghatározott általános, és a r.Ptk. 349.§-ában meghatározott speciális feltételek az irányadók. Így az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése **általános feltételeinek** (jogellenes magatartás, az államigazgatási tevékenységgel összefüggő kár, az okozati összefüggés, vétkesség) és annak **speciális feltételeinek** (a kár rendes jogorvoslással el nem hárítható volta, és az hogy a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette) **együttesen kell fennállnia** a Ptk. 84.§ (1) bekezdés e.) pontjára, azaz a személyhez fűződő jog megsértésére alapítottan igényelt kártérítés esetében is, ha az állított kárt személyhez fűződő jog megsértésével ugyan, de államigazgatási jogkörben okozták.

Így a konkrét esetben - amennyiben megállapításra került volna, hogy az alperes megsértette a felperes személyhez fűződő jogát - azt kellett volna elsődlegesen vizsgálni a felperes kártérítés iránti keresetét illetően, hogy a sérelmezett alperesi intézkedésekhez kapcsolódóan, azokkal szemben a felperes igénybe vette-e a rendes jogorvoslati lehetőségeket, azaz a felperes élt-e az alperesi bilincshasználat miatt a panasz lehetőségével. Amennyiben ugyanis a felperes az általa kifogásolt alperesi intézkedések ellen nem élt a rendes jogorvoslati lehetőségekkel, a kárigénye jogalap nélküli.

A konkrét esetben mindennek azonban azért nem volt jelentősége, mert az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes sérelmezett intézkedéseivel személyiségi jogsértést sem valósított meg. Ebből következően pedig - jogalap hiányában - érdemben helytállóan utasította el a kártérítés megfizetésére irányuló keresetet is, e kártérítési igény speciális feltételeinek fennállásának a vizsgálata - az állított jogsértés hiányában - már szükségtelen volt.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ /2/ bekezdése alapján - az indokolás részbeni kiegészítésével és módosításával - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján köteles a fellebbezési eljárásban pernyertes alperes jogi képviselői díjából álló perköltségét megfizetni. Ennek összegét az ítéletábra a Pp. 79.§ (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM. Rendelet 3.§ (2), (3), (5) és (6) bekezdései alapján a kifejtett ügyvédi munka mérlegelésével és a pertárgyérték alapulvételeivel - Áfával növelten - 38.100,-Ft-ban állapította meg. Az eredménytelenül fellebbező felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a Pp. 78. § /1/ bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § /1/ bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Győr, 2016. évi január hó 7. napján

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros Zsolt sk.
bíró

Kiadmány hitelül:

Kiadó